

Asiointitaksijärjestelmän uudistaminen

9412/08.01.00.00/2025

Tekninen lautakunta 09.04.2025 § 77

Valmistelija: joukkoliikennesuunnittelija Jussi Eskola, puh. 020 615 9077, jussi.eskola(at)kouvola.fi

Yhteenveto

Ehdotetaan että Kouvolan asiointitakseissa siirrytään toimintamalliin, jossa asiointikyytejä hallinnoidaan keskitetysti kuljetusyksikössä. Lisäksi siirrytään malliin, jossa valmiiden ajoreittien sijaan käytetään liikennöintialueita.

Päätösvallan perusteet

Kouvolan kaupunki on liikennepalvelulain 181 § mukaan palvelusopimusasetuksessa tarkoitettu joukkoliikenteen toimivaltainen viranomainen. Lain 171 § mukaan toimivaltainen viranomainen voi tehdä päätöksen siitä, että se järjestää toimivalta-alueensa tai sen osan julkisen henkilöliikenteen palvelut palvelusopimusasetuksen mukaisesti varmistaakseen sellaisten yleishyödyllisten palvelujen tarjoamisen, jotka ovat muun muassa monilukuisempia, luotettavampia, korkealaatuisempia tai edullisempia kuin palvelut, joita voitaisiin tarjota pelkästään markkinoiden ehdoilla.

Hallintosäännön 23 § mukaan lautakunnan yleisenä tehtävänä on mm. suunnitella, kehittää, ohjata ja valvoa vastuualueensa palveluja sekä vastata siitä, että palvelut järjestetään asetettujen tavoitteiden, palvelun järjestämistä koskevien periaatteiden ja määrärahojen puitteissa ja määrittää tarvittavat palvelut ja niiden laatutaso sekä arvioida toiminnan vaikuttavuutta.

Asian valmistelun tausta

Asiointitaksit ovat kaikille avoimia, täydentäviä joukkoliikennepalveluita haja-asutusalueilla. Asiointitaksilla voi hoitaa viikoittaiset asiointimatkat ja käydä kaupassa, apteekissa tai muissa taajaman palveluissa.

Nykyymallissa Kouvolan alueella liikennöi 19 asiointitaksireittiä. Jokaista reittiä liikennöidään kerran viikossa. Asiakas sopii kyydistä suoraan liikennöitsijän kanssa viimeistään edellisenä päivänä. Matkan hinta on sama kuin joukkoliikenteen kertalipun hinta eli 3,60 €, joka jää liikennöitsijälle. Yli 80-vuotiaat kulkevat asiointitakseissa maksutta. Asiointitaksit ovat nykyymallissa samoissa liikennöintisopimuksissa koulutaksikuljetuksien kanssa.

Nykymallissa on muutamia ongelmia, joita uudistuksella pyritään ratkaisemaan: Keskitetyn tilausjärjestelmän puuttuminen aiheuttaa sen, että matkustajamäärien ja liikennöitsijän laskuttamien suoritteiden seuranta on vaikeaa ja linjamalliset reitit jättävät katvealueita, joilla ihmiset jäävät kokonaan ilman joukkoliikennepalvelua. Asiointitaksien kytköksestä koulutakseihin johtuen asiointiaika on koettu joillakin alueilla liian lyhyeksi. Lyhyimmillään puolen tunnin asiointiaikaa ei ole voitu pidentää sillä autoa on tarvittu koulukuljetuksissa.

Ehdotetussa uudessa toimintatavassa kyydit sovitaan keskitetystä kuljetusyksikön hallinnoimasta palvelunumerosta. Kyytien hallinnointiin käytetään samaa ohjelmistoa, jolla hallinnoidaan oppilaskuljetuksia. Kuljetusyksikkö reitittää asiointikyydit ennalta määritetyiltä alueilta asiointitaajamaan. Asiointitaksien noutoalueet kattavat koko Kouvolan lukuun ottamatta Kouvola-Kuusankosken, Myllykosken ja Inkeröisten taajamia, joissa on saatavilla palveluliikennettä ja muuta joukkoliikennettä. Ehdotetussa mallissa kaikilla Kouvola-asuvilla on siis vähintään asiointiyhteys lähimpään taajamaan kerran viikossa. Keskitetty hallinta mahdollistaa paremmin toiminnan seurannan ja kehittämisen.

Ehdotetussa toimintamallissa kilpailutetaan 4 eri liikennöintisopimusta, joissa kussakin on 4 ajopäivää. Liikennöintialueet muodostavat maantieteellisesti sellaiset alueet, että sopimuksen sisällä voidaan tarvittaessa muokata noutoalueita kysynnän mukaan. Liikennöintiajaksi ehdotetaan noin kello 9–13, joka tarkoittaa sitä, että ensimmäinen asiakas otetaan kyytiin aikaisintaan kello 9 ja viimeinen asiakas viedään takaisin kotiin kello 13. Sopimuksen pituudeksi ehdotetaan vuoden 2026 loppua kahdella yhden vuoden optiokaudella niin, että viimeinen optiokausi voidaan päättää vuoden 2028 lopussa. Asiointitaksien kalustovaatimukset yhtenäistetään ja laskutuksessa siirrytään kilometriveloituksesta päiväveloitukseen, joka toisaalta takaa liikennöitsijälle vakaan tulon, mutta myös poistaa hintavaihtelun riskiä tilaajalta. Uudessa mallissa liikennöinnin lipputulot jäävät tilaajalle. Asiakashintaan ei tehdä muutoksia.

Uuden mallin kustannusten on nykyisellä asiakasmäärällä arvioitu olevan 8–10 % nykykustannuksia pienempi. Kustannussäästö saavutetaan sillä, että aiemman 19 reitin sijasta ajetaan 16 ajopäivänä sekä sillä, että ajoreiteistä saadaan keskitetyllä suunnittelulla tehokkaampia. Asiointitaksiliikenteen kustannukset vuonna 2024 olivat noin **108 000 €** (alv 0 %).

Suunnitelma asiointitaksijärjestelmän uudistamiseksi oli nähtävillä Kouvolan kaupungin internetsivuilla 12.3. – 26.3.2025. Suunnitelmaan saatiin yksi kommentti. Kommentissa kiinteistä reiteistä luopuminen nähdään hyvänä asiana ja esitetään toive, että myös kyytien vahvistus asiakkaalle hoidetaan puhelimitse. Kommentoija toivoi myös tarkempia rajoja noutoalueista. Noutoalueita ei kuitenkaan haluta rajata liian tarkasti sillä liikennöintisopimusten sisällä halutaan säilyttää

mahdollisuus siirtää rajoja kysynnän mukaan. Kommentoija huomioi myös, että uuden toimintatavan kohdalla ei ollut mainittu palvelun asiakashintaa. Asiakashintaan ei ole tulossa muutoksia. Myös asiointiaikaan toivottiin tarkempaa ilmaisua. Asiointiaikaa ei kuitenkaan voida ilmoittaa tarkasti, sillä se riippuu esimerkiksi kyydissä olijoiden määrästä. Liikennöintiaika noin kello 9–13 on muodostettu sitä ajatellen, että asiakkaiden keräämiseen menee noin tunti aamulla ja poisviemiseen tunti iltapäivällä. Asiointiaika on siis lyhyimmillään noin 2 tuntia.

Nykyisillä asiointitaksireiteillä järjestettiin asiakaskysely. Vastausten perusteella asiointitaksit koetaan tärkeiksi ja ne mahdollistavat haja-asutusalueella asumisen autottomana. Asiointitaksireiteillä järjestetyn kyselyn lisäksi nykyisen asiointitaksijärjestelmän käyttöä havainnoitiin myös matkustamalla mukana neljällä suosituimmalla asiointitaksireitillä eri puolilla Kouvola.

Asiointitaksisuunnitelma on **liitteenä**.

Lisätietoja: suunnittelupäällikkö Tapani Vuorentausta, puh. 020 615 7096, tapani.vuorentausta@kouvola.fi ja joukkoliikennesuunnittelija Jussi Eskola, puh. 020 615 9077, jussi.eskola@kouvola.fi

Teknisen johtajan ehdotus:

Tekninen lautakunta päättää hyväksyä asiointitaksisuunnitelman.

Tekninen lautakunta päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta kokouksessa ja se on nähtävillä yleisessä tietoverkossa 10.4.2025 lukien.

Teknisen lautakunnan päätös:

Tekninen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Tekninen lautakunta myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden joukkoliikennesuunnittelija Jussi Eskolalle. Hän oli asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyn aikana.
